

ZPRAVODAJ

S P O L E Č N O S T I P Ř Á T E L I T Á L I E

Úvodem

Ve druhém článku naší stanov je uvedeno, že **„Cílem Společnosti je pěstovat a podporovat česko-italské styky ve všech oblastech společenského života“** a m. j. „získávat a rozšiřovat mezi veřejností vzájemné informace o významných kulturních a společenských událostech a **přispívat ke zvýšení znalostí o partnerské zemi**, zprostředkovávat rozvoj všech forem přímých vztahů mezi občany, organizacemi a institucemi v politické, ekologické, výrobní, obchodní, vědecké, vědeckotechnické, školské, vydavatelské, kulturní, duchovní, sportovní, turistické a dalších oblastech“ 7. června uplynulo 16 let od ustavujícího shromáždění Společnosti a můžeme být hrdi, že se nám tato ustanovení daří plnit.

Letošní rok se stal v obou zemích volebním rokem. Díky zasvěceným přednáškám místopředsedy Společnosti, posledního československého velvyslance v Římě, promováného filologa a politologa Jiřího Holuba, spojeným s diskusí k aktuálním otázkám vnitřního vývoje v Itálii, nezůstávají naši členové a další zájemci odkázáni na sporadické psaní o této problematice v našem tisku. K letošním dvěma přednáškám věnovaným situaci před a po volbách, jsme měli příležitost využít i pozvání Coordinamento Nazionale de L'Unione per la Repubblica Ceca a zúčastnit se jako nestranní pozorovatelé dne 6. června v Městské knihovně v Praze 1 početně navštíveného shromáždění italské komunity v ČR.

Hlavním řečníkem byl pan Maurizio Chiochetti z Výboru „Zachraňme ústavu“ (Salviamo la Costituzione). Legislativou předcházející italským volbám byl schválen zákon, který zásadním způsobem mění druhou část italské ústavy a tím mění (podle M. Chiochettiho komolí) ústavní smlouvu založenou na dohodě všech politických sil. Tento zákon m.j. předvídá převod funkcí v oblasti školství, zdravotnictví a bezpečnosti na regiony (kraje) s rizikem nespravedlivého zacházení s občany, prezidenta republiky zbaveného moci garanta, Ústavního soudu mnohem méně nezávislého, předsedy vlády s enormními pravomocemi, které nemají v Evropě obdobu, mezi jiným s pravomocí rozpustit Poslaneckou sněmovnu.

Pozoruhodná diskuse se na uvedeném shromáždění shodla na tom, že tak zásadní změna ústavy nemůže být záležitostí jedné legislativy, ale jen-jako tomu bylo při přijetí dosavadní republikánské ústavy-výsledkem dohody všech politických sil. Výbor „Zachraňme ústavu“ shromáždil pod petici požadující aby k těmto změnám bylo uspořádáno referendum, dostatek podpisů, v souladu s v Itálii platným zákonem o obecném referendu, italský občané, včetně těch, kteří žijí v zahraničí (a kteří rozhodli o výsledku italských voleb), dne 25. června rozhodnou, zda s těmito změnami souhlasí, nebo ne. O výsledku referenda v okamžiku, kdy jde náš Zpravodaj do tisku, ještě nejsme informováni. Doufáme, že se to dozvíme z našich sdělovacích prostředků.

Rostislav Pietropaolo

Brandýs nad Labem – Humanitas latina in Bohemis

K pozoruhodným setkáním nad společnými vazbami českých zemí a Itálie patřila jednodenní konference, která se konala 3. června 2006 v zámku v Brandýse nad Labem. Pod názvem „Humanitas latina in Bohemis“ se setkali čeští i itaľští badatelé, kteří posluchače z obou zemí seznámili s příspěvků vĕnovanými setkání obou kultur od doby Karla IV. do 20. století. Přípravy konference se ujala italská nadace Cassamarca z Trevisa a itaľští krajané z regionu Veneto, žijící v Āechách. Spolupořadatelem bylo hostitelské město Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Středočeský kraj, italská ambasáda a kulturní institut v Praze, severoitalské organizace ALEF a EFASCE a další organizace spjaté s italskou kulturou Āi jazykem.

Bohatý program byl Ālenĕn do chronologicky Āi tematicky řazených bloků. První, v němž se po úvodních pozdravech poslance Dina de Poli, předsedy nadace Cassamarca a místostarosty hostitelského města, ujali slova tři mladí moravští badatelé, byl vĕnován středověku. Tradičním námĕtem italsko-Āeských setkání bývá osobnost Karla IV., jehož tentokrát představila na základĕ rozboru unikátní autobiografie jako kazatele Anna Pumprová z Masarykovy university v Brně. Pravdĕpodobně vztahy valdenských a huzitů analyzovala na základĕ evropských vazeb tohoto reformního hnutí Petra Mutlová z tĕže univezity. Na tento referát navázal Jan Stejskal z olomoucké univerzity kritickým rozbohem ohlasu husitských událostí v Itálii. Druhý blok byl vĕnován námĕtům novověkým: v referátu Guida Carrai z Florencie se dostalo pozornosti italské architektury v Praze v 16. a 17. století, a to jak stavbám trvalým (letohrádek královny Anny),

tak stavbám pŕíležitostným, které byly budovány jako krátkodobé prezentace pro významné události. Problematickou osobnost Giana Gastona, posledního medicejského vládce, který se sňatkem dostal do Āech, pŕiblížil J. F. Pavlíček z brněnské univerzity. Třetí okruh námĕtů setkání lze charakterizovat jako lingvisticko-etnologický. V něm zazněl mimořádnĕ zajímavý a aktuální referát Jany Pŕivratské z UK Praha o univerzálním jazyce v představách Jana Amose Komenského. Možnosti současné interpretace latinské kultury ozřejmila ve svĕm příspěvku Barbora Krylová (UK Praha). Āeskou odbornou veřejnost zastupovaly univerzity v Brně, Olomouci a Praze, italskou pak univerzity v Pise a Florencii. Z italských referentů zaujal pŕedevším Alessandro Catalano referátem na téma Itaľština v novověkých dějinách střední Evropy, etnolog Agnul Floramo z Furlánska poukázal na význam klasických národních mýtů pro interpretaci regionálních památek a jejich evropské souvislosti.

Dalším neopominutelným námĕtem italsko-Āeských vztahů je divadlo, jemuž se vĕnovali Āeští přednášející – v živĕm referátu seznámila Kateřina Bohadlová z UK Praha s vývojem *comedia dell'arte* na Āeskĕm území a zajímavý rozpracovaný projekt vĕnovaný frekvenci italské dramatické tvorby v moravských divadlech v 19. a 20. století uvedl jeden z organizátorů brandýsského setkání, Jiří Špička z katedry romanistiky v Olomouci.

Náročnĕ přednášky, které moderoval nejĀastĕji Giorgio Cadorini, byly vĕtĕčně simultánnĕ tlumoĀeny, protože publikum bylo dvojjazyĀné, stejně jako přednášející. Výkon pŕekladatelek byl jistĕ chloubou Jednoty pŕekladatelů a tlumoĀníků, která byla spolupořadatelem sympozia.

SouĀástí setkání byly pŕátelské diskuse v prostorách zámku, kde účastníkům nabízel studenti gymnázia J. S. Machara bohatĕ obĀerstvení. Slavnostní tabule, hodná královských a císařských vlastníků zámku Brandýs, pŕipravená pořadatelí, vyplnila pŕestávku mezi dopoledním a odpoled-

ním programem. Prohlídka zámku, jehož osud je spjatý v mnoha směrech s Itálií, a koncert s hudbou geniů italské a české hudby, Giuseppa Verdiho a Antonína Dvořáka, slavnostní setkání zavřšily. Všem, kteří se o nevšední kulturní zážitky zasloužili, patří dík.

Program pokračoval tradiční večerní Sgropin party přádanou Asociací Veneti in Cechia neformálním setkáním Italů žijících v ČR a delegace z Benátska. Starý benátský zmrzlinový nápoj Sgropin pocházející údajně z počátku 13. století se tu atraktivně připravoval přímo na pódiu na nádvoří zámku, kde vystoupily tři výborné skupiny z Benátska – Vanilla Project se zpěvákem Erichem Salvadorem, Albatros a Yogurt. Večera se zúčastnili členové naší Společnosti.

PhDr. Irena Bukačová

Spolupráce mezi městy Česká Třebová a Agrate Brianza

Na začátku roku 2004 oslovilo vedení italského města Agrate Brianza prostřednictvím českotřebovské rodačky paní Heleny Lipenské město Českou Třebovou a nabídlo nám spolupráci.

Na jaře 2004 se uskutečnila první „seznamovací“ návštěva, při níž jsme si navzájem „padli do oka“. Do České Třebové přijeli nejvyšší zastupitelé italského města v čele se starostou panem Adrianem Polettim. Při této návštěvě jsme oboustranně projevili zájem o navázání bližších vztahů, trochu symbolicky i s ohledem na blížící se vstup ČR do Evropské unie. Tuto významnou událost oslavila delegace nejvyšších představitelů města Česká Třebová společně s obyvateli Agrate. Česká strana tak měla možnost blíže poznat téměř čtrnáctitisícové město v severní Itálii,

ležící nedaleko průmyslového Milána. Členové delegace se vrátili nadšení z přijetí, kterého se jim v Itálii dostalo.

V červnu se v České Třebové již tradičně každým rokem koná sportovní a kulturní akce „Týden sportu“. V roce 2004 nás v průběhu tohoto týdne navštívila malá delegace zástupců z Agrate a v průběhu návštěvy byl projednán slavnostní akt podpisu twinningového záměru na podzim roku 2004. Bylo dále dohodnuto, že si obě města zažádají o grant z fondů EU na týdenní výměnný pobyt cca 200 obyvatel, při nichž budou v obou městech podepsány smlouvy o partnerství.

Poznávací pobyty se uskutečnily v průběhu měsíců května a června 2005, kdy se seznámili zástupci kulturních a sportovních organizací obou měst, zástupci církve (byly slouženy společné mše), zástupci z oblasti školství a sociální péče. Zazněly státní hymny, byly vyměněny státní vlajky, starosta z Agrate dostal symbolický klíč od České Třebové. Tyto výměnné pobyty významně přispěly k navázání prvních kontaktů mezi jednotlivými zájmovými skupinami a k poznání naší historie a kultury. Ubytování bylo zajištěno kromě jiného i v rodinách, takže kdo chtěl, mohl poznat i způsob běžného života v našich zemích. Trochu nás mrzelo, že typické české vepřo-knedlo-zelo nenadchlo naše hosty tak, jako naši delegaci italská kuchyně, ale naši hosté se nám odměnili obdivem k našemu městu a jeho krásnému okolí a samozřejmě, že mimořádné popularitě mezi našimi hosty se těšila návštěva Prahy. Jinak byl program různorodý, podle zájmových skupin. Obě strany však měly zájem na tom, aby se navázala osobní přátelství.

Obě tyto návštěvy potvrdily oboustranný zájem na prohlubování a rozvoji vzájemných vztahů.

*Ing. Jaromíra Žáčková
místostarostka města Česká Třebová*

Společné projekty Rousínova s italskými přáteli

Projekt „Domenico Martinelli – tvář génia barokní architektury (Od barokního umění k vzájemnému poznání)“

Jihomoravské město Rousínov, které úspěšně rozvíjí spolupráci s italským partnerským městem Dervio v Lombardii, připravuje další projekty, které prohloubí vzájemné poznání a přátelské vztahy.

Nejblíží připravovanou akcí je návštěva mužského pěveckého sboru Coro Delphum v naší zemi. Početná skupina Italů k nám zamíří ve dnech 1.–5. srpna t. r. a prohlédne si nejen známé turistické cíle, ale hlavním bodem programu bude vystoupení sboru v Rousínově ve čtvrtek 3. srpna 2006 v kostele sv. Marie Magdalény. Při této příležitosti se s partnery z Itálie potkají i členové několika hudebních sdružení z Rousínova.

Pro rozšíření obzorů a jazykových schopností našich dětí se připravuje na konec prázdnin letní pobyt dětí a mládeže z Rousínova a z Dervia v blízkosti jezera Lago di Como. Děti se již seznámily při loňském kempování na Baldovci v Moravském krasu a velmi se těší na další vzájemné setkání.

Jako počín pro rozvoj a poznání vzájemných vztahů a společných historických pramenů připravuje Rousínov projekt „**Domenico Martinelli – tvář génia barokní architektury (Od barokního umění k vzájemnému poznání)**“.

Dlouhodobý projekt o Martinellim si klade za cíl upozornit veřejnost na dávné kulturní vztahy mezi evropskými zeměmi, zvláště mezi územím dnešního Rakouska, Itálie a České republiky, prostřednictvím architektonického díla Domenica Martinelliho (1650–1718).

Barokní architekt Domenico Martinelli patří k nejzajímavějším osobnostem, které v Čechách a na Moravě, ale také v Římě, Vídni a dalších ev-

ropských metropolích ve své době působily. Přímou na území Rousínova se nacházejí tři díla tohoto architekta a jeho žáků.

Vlastní náplní „Projektu Martinelli“ je série přednášek a koncertů souvisejících s osobností Domenica Martinelliho a dobou, ve které žil a působil.

Seminář: 13. 9. 2006, Rousínov, sál Záložny, Sušilovo nám. 6, od 13 hod.

- Prof. Dr. Hellmuth Lorenz (Katedra dějin umění, Univerzita Vídeň):

Domenico Martinelli a středoevropská architektura kolem r. 1700.

- Prof. PhDr. Jiří Kroupa, CSc. (Katedra dějin umění Masarykovy univerzity Brno):

Stavitelé kolem Domenica Martinelliho v Rousínově.

- PhDr. Stanislav Bohadlo, CSc. (Hudební katedra Univerzity Hradec Králové):

Hudba v době Domenica Martinelliho.

- Mgr. Radka Miltová (Katedra dějin umění Masarykovy univerzity Brno):

Italští virtuózní architektury na Moravě kolem r. 1700.

(Seminář je podpořen v rámci Iniciativy INTERREG IIIA a je spolufinancován z ERDF).

Doprovodný hudební program k semináři:

- 13. 9. 2006 Rousínov, kostel sv. Marie Magdalény, 18 hod.

Koncert komorního sboru Danielis (sbormistr Mgr. Martin Doležel)

Německá, italská a česká hudba doby barokní.

Koncerty Joela Frederikseny (USA) – *bas a ar-
ciloútna „Pocta Domenicu Martinellimu“*

- **25. 8. 2006 Kuks** Festival barokního divadla, opery a hudby Theatrum Kuks
 - **29. 8. 2006 Úsov**, zámek, 18 hod.
 - **26. 9. 2006 Praha**, Senát České Republiky, Valdštejnský palác, Rytířský sál
- Koncert se koná pod záštitou Velvyslanectví Spojených států amerických v Praze
- **28. 9. 2006 Rousínov**, kostel sv. Marie Magdalény
 - **1. 10. 2006 Vídeň**, Liechtensteinské muzeum, 14 hod. (po koncertě v 15 hod. přednáška Prof. Dr. Hellmutha Lorenze)

Informace o projektu jsou uvedeny internetových stránkách www.domenico-martinelli.com

*Ing. Eliška Škrobová
MěÚ Rousínov*

Pražská konzervatoř – opět v Itálii

Ve dnech 19.–26. května 2006 jsem měl tu čest provázet skupinu tří absolventek Pražské konzervatoře na výměnném zájezdu v Itálii. Byly to klavíristka Monika Formánková, sopranistka Marta Hanfová a mezosopranistka Jana Štechová. Koncerty na konzervatori S. Pietro a Majella v Neapoli a pak v Římě pro krajany logicky navazovaly na tuto naši aktivitu: vždy na jaře a na podzim „vyvážím“ do Itálie trio našich studentů nebo absolventů (např. v říjnu 2005 jsme hráli v Castelrotto a pak v Castelvoti).

Tato aktivita je přínosná – představují se největší talenty nejmladší nastupující umělecké generace, Pražská konzervatoř je zviditelňována tím nejvhodnějším způsobem, připomínáme dávnou hudební tradici našich zemí. Mladí lidé navazují kontakty, které mohou mít do budoucna stěžejní význam a současně si ověřují svoji připravenost k umělecké práci. Všechny zájezdy jsou fyzicky a psychicky velmi náročné: např. teď jsme odjížděli z Prahy kolem 14. hod., abychom dorazili do Bressanone v 21,30, a po krátké pauze jsme odjížděli přímým rychlíkem až do Neapole. Ten měl dvě hodiny zpoždění. A večer všichni již poctivě cvičili, nedbajíce na únavu.

Bylo zajímavé sledovat obě pěvkyně jak si povedou s itaštinou, předmětem to povinným na Pražské konzervatoři. Neapolský dialekt není příliš srozumitelný, ale obě si vedly zdatně a odváženě – mluvilo se úřední itaštinou.

Koncert v pondělí 22. 5. měl několik zvláštností: konal se jinde, než jsme dohodli, začátek byl v jinou hodinu a klavír byl jiný, než na kterém jsme zkoušeli. Ale úspěch byl ohromný – na konci rozjaření Napolitanci tleskali našim dívkám ve stoje.

Pak Roma – koncert pro Společnost Praga byl velmi dobře organizačně připraven. V úvodu zahrála moje bývalá studentka S. Celetti svoji skladbu pro klavír a pak už hrály naše absolventky. Když odešli Italové, zahráli jsme dr. Krejčíkové, naši kulturní ataše v Římě, které končí její dlouholeté působení v Itálii, navíc ještě něco jenom pro ni.

Tento večer byl pro mnohé obohacením a příležitostí k setkání. Díky za oba koncerty. Pro mne byl tento zájezd opět potvrzením skutečnosti, se kterou se setkávám již velmi dlouho: naši pěvci v zemi, kde když někdo mluví, tak vlastně zpívá, nejsou bez šancí. Jejich přirozená muzikálnost a přitažlivý náboj, který z nich vyzraňuje jsou příslibem do budoucna, a v Itálii to všichni třeba i jen instinktivně cítí. Něčím jsme pro ně nadějí. Chci věřit, že naše spolupráce bude pokračovat.

Není třeba zdůrazňovat, že o nás bylo vzorně postaráno, že neapolská konzervatoř, nejstarší na světě (založená 1598), je skvostem – a to i v Itálii. Že klavíry jsou moderní, většinou Steinwaye nebo Bechstein či Yamaha, Kawai, sály moderní, vzdušné, akusticky dokonalé...

Neapolští mají přijet na oplátku do Prahy někdy na podzim.

Prof. Radomír Melmuka

Aldo A. Mola: Biografie Silvia Pellica

(dokončení recenze)

V roce 1837 publikoval Pellico svoji sbírku poezie pod názvem „Poesie inedite“, v níž dominovala zejména báseň „I Saluzzesi“, představující hymnus na jeho rodné město. V tomto období se střetl několikrát s Mazzinim, jenž kritizoval Pellicovu religiositu, výzvy k modlitbám i jeho nečinnost vůči mládeži. Mazziniho iluze, že povstání na vesnici vyvolá v Itálii všeobecnou revoluci, jež povede ke vzniku nezávislého a jednotného italského státu, se ukázalo tehdy iluzí. Pellico naopak odsuzoval plebejský teror, jaký provozovali např. v nedávné době ve Francii jakobíni. Doporučoval spíše zdoluhavější cestu výchovy a větší zodpovědnosti Itálii k povinnosti. Horuje pro pravdu a spravedlnost na křesťanských základech bez třeshnění. Stále však vidí v naplnění lásky k vlasti jako konečný cíl vyhnání cizinců z Itálie tak jak, o tom snil již v roce 1820. Útoky proti Pellicovi i nepřiznání vládnoucí savojské dynastie v Piemontsku se negativně odrazily i v Pellicově usilování o vstup do veřejného politického života v parlamentu. Kandidoval do něj bezúspěšně v letech 1848–1853, ještě rok před svou smrtí. Měl však ještě punc odsouzení za velezradu proti císařství, což mu mnozí konzervativci neodpustili. Obdržel ale jako určitou úte-

chu v roce 1850 od prezidenta ministerské rady řád za občanské zásluhy v Savojsku-Piemontsku, jenž byl spojen s roční apanáží 600 lir. Navíc mu v tomto období opět zakázali vydat autobiografii. V prosinci 1853 onemocněl, stejně jako markýza Giulietta (v minulosti museli též odrazet útoky tisku, že se potajmu vzali a žijí jako manželé). 25. 1. 1854 sepsal svůj testament, v němž Itálii vzkázal, aby byli patrioty a Evropany. Umírá v paláci u markýzy Giulietty 31. 1. 1854.

Velmi cenné jsou též dodatky k životopisu Silvia Pellica, zveřejněné vůbec poprvé v dějinách pellicovského bádání v závěru knihy („Appendice“, s. 261–290). Jejich první část přináší komentář ke dvěma dopisům Karla Alberta Savojského, vévody z Carignana, z roku 1821. Aldo Mola informuje o okolnostech zatčení Federica Confalonieriho 13. 12. 1821, v březnu 1824 také též uvězněného na Špilberku a v prosinci 1835 deportovaného do Spojených států amerických. S Pellicem jej pojilo pevné přátelství, které se zrodilo ještě před jejich uvězněním na Špilberku. Mola líčí dvojakou hru savojského vévody Karla Alberta, snažícího se zbavit podezření, že byl v tajném dorozumění se spiklenci, kteří se podíleli na povstání v Piemontu v roce 1821. „Italský Hamlet“ Karel Albert (nazvaný tak historikem Giosuem Carduccim) seděl na dvou židlích a nechtěl si znepřátelit Rakousko a jeho spojence! Proto, říká Aldo Mola, musela být též zničena autobiografie Silvia Pellica. Odkryla by totiž řadu skutečností velice nepříjemných pro savojskou dynastii. V další podkapitole dodatků Mola informuje o nevydaném Pellicově dramatu, nazvaném Ábel („Abele“). V Pellicově korespondenci se o tomto dílku, již Pellicem připraveném k tisku, nenajde žádná zmínka. Jde o Pellicovu metaforickou úvahu o příčinách zla, založenou na známém biblickém příběhu o vraždě Ábela jeho bratrem Kainem. Vystupují v něm též jejich rodiče Adam a Eva, Lucifer, Belzebub, smrt, chór démonů a hlas Boží. Pellico se táže, co je třeba činit, aby vymizela nenávisť, aby se přestali, nenávidět sourozenci, rodiče apod. Boží hlas napovídá, že je to úděl lidské existence, s nímž

musíme bojovat. Zlo nemá vysvětlení, existuje a mělo by být přijímáno. Každý člověk je musí odmítnout! Může se pouze cele obrátit s žádostí o pomoc na Boha! Ve třetí podkapitole dodatků (s. 285–290) Mola stručně informuje o dějinách Špilberku od doby, kdy se stal po třicetileté válce státním vězením habsburské monarchie a v 19. století známým vězením národů, v němž úpěli mimo Italů, též Čechové, Moravané, Poláci a Maďaři. Připomíná, že z iniciativy italské Společnosti Dante Alighieri bylo na Špilberku 25. 10. 1925 zřízeno Muzeum italských vlastenců, spravované brněnskou Společností Dante Alighieri a financované italskou vládou na základě dohody s Československou republikou. Připomíná, že Národní výbor, zřízený v Itálii pro studium italských karbonářů na Špilberku, vydal v roce 1932 Pellicovy „I miei prigionieri“ a v roce 1937 vyšel v Římě svazek dokumentující špilberské karbonářské procesy péčí Renza Umberta Montiniho a Alda Zaniboniho s úvodem Enrica Scodnika (Roma, Tipografia del Senato del dott. G. Bardi). Vysvětluje, jak se stal Špilberk známým vězením národů, v němž byli vězněni z Italů po pěti procesech v Miláně z let 1833–1835 též příslušníci Mladé Itálie a Mladé Evropy („Giovine Italia“ a „Giovine Europa“), založených Mazzinim v Lombardsku-Benátsku. Ze 44 Italů vězněných na Špilberku 4 zemřeli, 6 jich bylo deportováno do Spojených států amerických, 2 do Gradišky. 13 jich bylo propuštěno až po vypršení trestu, ostatním byl trest (včetně Pellica) zkrácen. Mola připomíná, jakou obavu vzbudily v Itálii návrhy z brněnské radnice v polovině roku 2005 na přeměnu části Špilberku na luxusní hotel. Tyto návrhy by zredukovaly a deformovaly univerzální hodnotu Špilberku – tvrdí právem Mola, neboť Špilberk představuje memento nejenom Evropy proti jakémukoliv politickému útlaku! Připomíná též, že projekt na výstavbu hotelu na Špilberku, propagovaný zejména náměstkem primátora, radním Radomírem Jonášem, se setkal v Brně u nejširší veřejnosti s ledovým přijetím. Končí tuto stať úvahou, že budoucí Evropa, která má své kořeny v bojích o nezávislost a svobodu ná-

rodů, bude vždy založena na respektu k minulosti, k historickým tradicím. Otiskuje též na závěr tabulku se soupisem 44 italských vlastenců vězněných na Špilberku v letech 1822–1844, dále chronologický přehled, přibližující nejdůležitější události ze života Pellica včetně historie vydávání jeho děl, pořádání nejvýznamnějších konferencí, výstav aj. Kniha obsahuje též výběrovou bibliografii literatury a jmenný rejstřík. Jistě by bylo velice užitečné, kdyby tato publikace byla přeložena do češtiny.

Pavel Balcárek

Alessandro Catalano: Kardinál Harrach aneb boj o svědomí v českých zemích po třicetileté válce

(recenze)

V posledních letech se obrací pozornost italských bohemistů často k novověkým českým dějinám. Zájem Fondazione Giorgio Cini o středoevropský prostor vyjádřily na přelomu tisíciletí dva kongresy a dva sborníky – první „Italia e Boemia nella cornice del rinascimento europeo“ (A cura di Sante Graciotti, Fondazione Giorgio Cini, Civiltà veneziana studi 49, Firenze Leo S. Olschki 1999), druhý „Baroko v Itálii – baroko v Čechách“ (Setkání osobností, idejí a uměleckých forem, ed. Vilém Herold a Jaroslav Pánek, Praha 2003. Sborník z italsko-českého sympozia, konaného v Praze 19.–21. dubna 1999). Ve druhém sborníku, rozděleném do šesti oddílů, byly vydány přednášky o hudbě, architektuře, literatuře, filozofii a politickém a kulturním kontextu období baroka z pera českých a italských badatelů a odborníků.

Kromě konferenčních aktivit, které jsou vždy impulzem k tematickému zaměření řady od-

borníků, se objevují mimořádně hodnotná díla italských bohemistů, kteří se věnují jednotlivým osobnostem.

Obsáhlá monografie italského bohemisty Alessandra Catalana „La Boemia e la riconquista delle coscienze. Ernst Adalbert von Harrach e la Controriforma in Europa centrale (1620–1667) (ed. Storia e letteratura, Roma 2005) je věnována složité době v pobělohorských Čechách, v níž se sváděl zápas o „svědomí“ obyvatel českých zemí. Protagonistou knihy, členěné na 12 kapitol, je pražský arcibiskup a kardinál Arnošt Vojtěch Harrach. Byl představitelem protireformace, či spíše katolické reformy, která byla paralelním procesem k protestantské reformaci. Autor monografie sleduje cesty italské církevní diplomacie, která dotvářela proces Harrachovy rekonstrukce funkční církevní struktury v pobělohorských Čechách, oscilující mezi milánským modelem Karla Boromejského, podporovaným Valeriánem Magnim, a méně tolerantními, avšak realitě více odpovídajícími představami papežského nuncia Caraffy. Catalanovy analýzy naznačují míru závislosti a stupeň suverenity nejvyššího českého preláta, arcibiskupa a později kardinála Arnošta Harracha na císaři a papeži.

Protireformace, jak již bylo řečeno romanistou Václavem Černým, znamenala mimo jiné i akcent na prohloubení kontaktů s Itálií. Byla zřejmě posledním velkým vlivem italského prostředí do střední Evropy, a to v době, kdy již Itálie sama ztrácela roli kulturního a hospodářského předvoje Evropy, kterou hrála ve století renesance. Catalano sleduje proudy a pramínky pronikání italských kulturních modelů do českého prostředí, nejednotného z hlediska konfese i politických cílů a hodnot v době ještě probíhající třicetileté války. Ukazuje, jak spory o způsob protireformace odrážejí dobové duchovní proudy, v nichž si Itálie většinou uhájila svoji koncepci církve nezávislé na světské moci nepodléhající zesilujícímu vlivu jezuitů.

Základní tři síly – panovník, jezuité a arcibiskup – jsou aktéři velké hry o vědomí lidí, do níž

čtenáře svým náročným dílem erudovaný autor zavádí. V pozadí dává vystoupit neméně důležitým hráčům, jimiž jsou papežští nunciové, diplomaté, řádoví duchovní v nejvyšších společenských postech či vyšší domácí šlechta. Ti se střetávají v jemném předivu politických vazeb, informačních sítí zabarvených osobními či skupinovými ambicemi, v nichž soupeří odlišné koncepce chápání role církve ve společnosti a její úlohy při vytváření organizačního schématu, v němž se uskutečňovala potridentská katolická reforma či spíše střeoevropská protireformace.

*PhDr. Irena Bukačová
Dokončení v příštím čísle*

Odezvy italského umění ve sbírkách Regionálního muzea v Teplicích

(III.)

Konfiskace majetku Clary-Aldringenů v roce 1945 znamenala roztržení rodinného archivu. Psané dokumenty byly uloženy ve Státním archivu Litoměřice, pobočka Děčín. Alba, kresby a památníky byly převezeny na SZ Sychrov, v roce 1983 se vrátily zpět do Teplic do sbírek regionálního muzea. V děčínském archivu jsou uloženy deníky, které den po dni dokumentují obě cesty knížete Clary-Aldringena do Itálie. Z cest přivezl rovněž velké množství vlastních studií i kreseb profesionálních malířů s italskými motivy, které korespondují s deníkovými záznamy.

V roce 1826 přebral K. J. Clary-Aldringen vedení panství a ve svých službách zaměstnal C. R. Crolla (1800–1863), drážďanského malíře působícího v Teplicích. Croll v letech 1828–1831 vytvořil podle předloh dvě kolekce více než dvou stovek kreseb s italskými vedutami a studiemi krajiny. První soubor byl proveden jako obrysové

perokresby, druhý jako akvarely v hnědém tónu. Oba v jednotném rozměru i adjustaci, oba soubory byly doplněny poznámkami K. J. Clary-Aldringena s uvedením autora předlohy. Kromě Crolla bylo zmiňováno i několik dalších malířů, objevilo se také jméno Mánes. S největší pravděpodobností se jedná o Václava Mánese, který byl v roce 1828 na lázeňském pobytu v Teplicích, rok po té odcestoval na tříletý studijní pobyt do Itálie.

Většinu ze dvou set perokreseb a akvarelů vytvořil C. R. Croll. podle studií K. J. Clary-Aldringena, jeho ženy Aloisie a J. Rebella a francouzského kreslíře N. T. Clérian. Poučil se rovněž v leptech s římskými vedutami anonymního autora a mědirytech italského grafika B. Pinelliho.

Práce T. N. Clérian zakoupil K. J. Clary-Aldringen za pobytu v Římě v roce 1816. Clérian byl znám svými akvarelovými studii římských partií v monochromní hnědé barevnosti. Takto koloroval i zmíněné lepty s římskými vedutami. Kromě akvarelů jsou ve sbírkách RMT zastoupeny Clérianovy tužkové kresby. Akvarely i kresby tužkou později sloužily C. R. Crollovi jako předlohy při vytváření alb italských vedut nejen námětem, ale i technikou. Kolekce římských vedut obsahuje 281 kreseb a grafických listů, vedle umělecké hodnoty mají také velkou hodnotu dokumentární. Zaznamenávají podobu antických památek na počátku 19. století, Forum Romanum, Palatinum, vnější i vnitřní podobu Kolosea. Zde zachytil ve své studii kníže Clary průběh mše řádu kapucínů, stejný námět se objevil i v kolekci Clérianových kreseb a na konci řady stojí akvarel C. R. Crolla. Početný soubor kolorovaných leptů je v teplecké sbírce věnován Tivoli a ruinám Hadriánovy vily. Clérianovy kresby a studie K. J. Clary-Aldringena a posléze Crollovy akvarely zachytily také klášter St. Giovanni in Laterano a vily slavných římských rodů Farnese a Borghese.

Za všech pobytů v Římě navštěvoval Clary-Aldringen umělecké ateliéry. Několikrát si vyměňoval zkušenosti s proslulým italským malířem Camuccinim, navštívil nejuznávanější sochaře své doby A. Canovu a B. Thorwaldsena.

Často byl hostem salonu madam Hartl, kde se setkával s německými umělci. Ve svém deníku si Clary poznamenal, že v té době jich v Římě pobývalo kolem 60. Jeho poznámky byly často poměrně sarkastické: „...Schadow se svými černými vousy vypadá jako nemocný, Overbeck je se svými dlouhými vlnitými vlasy umouněný, ještě tak ujde Julius Schnorr...“

Další početný soubor obsahuje pohledy na Neapol, Castellamare, hornatou krajinu v okolí Sorrenta, Pompeje, na město Amalfí a okolí, ostrovy Capri a Ischii. V souboru se nachází rovněž početná kolekce studií Clary-Aldringena a následných Crollových kreseb ze starořecké kolonie Pesta s pohledy na zachovalé stavby tří dórských chrámů zasvěcených bohům Deméter, Héře a Poseidónovi.

Kníže Clary-Aldringen kreslil rovněž za pobytu na Sicílii v létě roku 1816. Při pozdějším vytváření sicilských pohledů využil C. R. Croll také perokresby J. W. Wolfenbergera. Průběh slavnosti sv. Rozálie v Palermu zachytil K. J. Clary-Aldringen ve svých studiích, které C. R. Croll využil jako předlohu k akvarelům, jež se roku 2001 představitel v Padově italské veřejnosti na výstavě věnované českému biedermaieru.

V Neapoli navštěvoval K. J. Clary během obou svých pobytů ateliéry švýcarských malířů J. Rebella a W. J. Hubera, kteří v Neapoli pobývali v letech 1816–24. W. J. Huber je autorem pohledů z ostrovů Ischia a Capri, které využil jako předlohu Clary-Aldringen, C. R. Croll a také V. Mánes. Pobyt v Castellamare zachytila ve svém skicáři Aloisie Clary-Aldringenová, nejvíce ji zaujalo rozeklané okolí Sorrenta, především Meta di Sorrento.

V souboru 535 tepleckých kreseb jsou zastoupeny také veduty a krajinné partie severní části Itálie. Vždy několika kresebnými studii si vedle popisů zaznamenal podobu města nebo krajiny K. J. Clary-Aldringen při obou cestách. Jako předlohu použil koncem dvacátých let 19. století C. R. Croll i tužkové kresby N. T. Clérian.

Je možné tvrdit, že kníže K. J. Clary-Aldringen procestoval v letech 1816–1820 celou Itálii. Psa-

né deníky spolu s kolekcí kreseb vytvářejí ojedinelý cestopisný soubor donedávna veřejnosti neznámý. Teplické přednášky zaměřené především na obrazovou dokumentaci kreseb Karla Josefa knížete Clary Aldringena a ostatních výše uvedených autorů (spolupořádané zdejší pobočkou Společnosti přátel Itálie), snad stály na počátku jeho širší prezentace.

*PhDr. Bohuslava Chleborádová
Regionální muzeum v Tepličích*

Styky Benátska s českými zeměmi

(Pokračování)

Severoitalskými kraji Piemontem, Lombardií, Benátskem a Tridentem museli projít všichni ti, kteří se chtěli dostat po souši na italský jih.

Vztah českých zemí s Benátskem spočíval v dávných a různorodých stycích. Benátky, na předělu východní a západní kultury, měly ve středověku mimořádné postavení a navíc schopnost přeměňovat různé kulturní podněty v osobitý sloh.

Na vzájemné postavení měly ve středověku vliv ty skutečnosti, že na jedné straně zde stála Benátská republika a na druhé, české země jako samostatný stát Přemyslovců, jehož hranice, po určité období, sahaly až ke Středozemnímu moři. Dále byly součástí „svaté říše římské“ na čele s Lucemburky a později habsburské monarchie. Benátky o svoji samostatnost přišly až po napoleonských válkách, kdy, jako Lombardsko-benátské království byly začleněny do stejného nadnárodního svazku jako země české. Zatímco Benátky se tohoto nedobrovolného spojení poměrně záhy zbavily, české země musely čekat až do roku 1918.

Více než tisíc let jsou české země ve svých stycích s Benátkami protkány kroky téměř všech významných osobností českých dějin. Na jejich

úsvitu jsou to věrozvěstové Cyril a Metoděj, odkud se přes Karla IV. a ještě před ním další české panovníky, rozvíjejí až po nemalý počet šlechticů, umělců, řemeslníků, hudebníků, obchodníků, diplomatů a dalších kategorií.

Nejrozsáhlejší jsou však styky v oblasti výtvarného umění, literatury a hudby. Rozvinuté vztahy nechybí pochopitelně, ani v diplomatické a politické rovině, které určovala především politika císařů římské říše a hrozba osmanského nebezpečí, kdy Benátky hledaly spojení i ve střední Evropě, rovněž vystavené tureckým nájezdům.

Nejstarší vztahy se datují výstavbou románských rotund na území českých zemí v IX. století. V době kristianizace českých území, zasáhly kulturní vlivy z Benátek přes Panonii až na Velkou Moravu a odtud na české území. Je to doba, kdy se Cyril a Metoděj zastavili v Benátkách a v Aquille. V Benátkách měli disputaci s tamním kněžstvem o liturgickém používání slovanského jazyka.

České umění XII. století mělo i přímější kontakty s Itálií. Lze je vystopovat v motivech zdobících nejstarší knížecí kostely a kláštery. Oblíbené byly mozaikové podlahy benátské provenience.

Na sever zase vedly cesty malířů za zakázkami, kde se tiho setkávali s karavanami kupců, kazatelů a pouťníky všeho druhu.

Pokud jde o stavební umění, tak to přicházelo s křesťanstvím, ať již z řádových či světských kruhů – v prvých klášterech, jako byl benediktinský v Břevnově, nebo Klášter klarisek u sv. Františka, jehož členové pocházeli z Itálie. Řadu jich sem také přivedl Vojtěch a Anežka Přemyslovna. Sepětí s řádovými domy v Itálii znamenalo trvalý vliv a průběžnou obnovu výtvarných vzorů. Stejně tak velký význam pro přijímání modelů v hradní architektuře měly výpravy českých panovníků na Apeninský poloostrov.

Ve skriptoriu kláštera bl. Anežky v Praze na Františku vznikla tzv. Františkánská bible, na její iluminaci je patrný přímý vliv italského malířství benátsko-aquilejského okruhu.

Objednavatelkou vzácného souboru rukopisů, v nichž je možno doložit podíl padovské malířské školy, byla zakladatelka kláštera Anežka Přemyslovna, což dokládá v jaké poloze společenských styků pronikaly první italské vlivy na naše území.

Poloha českých zemí uprostřed Evropy již odedávna přiváděla do těchto krajin obchodníky ze sousedních krajin i vzdálených zemí. Ve XII. století se v Praze připomínají kupci z jihu nazývaní „romani“. Obchod s Levantou, který se uskutečňoval původně přes Uhry, převzaly Benátky, odkud pak pokračoval po souši do vnitrozemí.

Z Benátek do Čech se vozilo nejrozmanitější zboží, dokonce i lvi, jak to vyplývá z listu benátského dóžete, který v roce 1280 zaslal do Prahy ovdovělé královně Kunhutě. České kupce naopak nacházíme v benátském „Fondaco dei Tedeschi“ – „německé skladiště“, jehož senzály byli i Češi.

Moc českého krále Přemysla Otakara II. (1253–1272) sahala až do Itálie. V letech 1270 až 1276 ovládal Pordenone, Veronu, Treviso, Feltré a další města Furlánska včetně benátského Přímoří.

Za jeho vlády se Odoricus Boemus de Porto Naonis („Bratr Oldřich Čech z Furlánska“), syn českého vojáka a Furlánky vydal na Dálný východ. Tuto svoji odvážnou výpravu popsal v cestopise. Byl jedním z prvních Evropanů, který užel Tibet a Lhasu a dostal se až na Sumatru. Jeho popisy často imitoval Brit francouzského původu B. Mandeville.

V. Savi v „Nuovo Archivio Veneto“, po II. světové válce se podrobně zabývá Odoricovým původem. Poslední odpočinek Odoricovi nalezl v kostele Del Carmine S. Pietro v Udine.

Ve středověké politice s aspiracemi na vládu v Itálii se Lucemburkové pokoušeli všemožně zasahovat do záležitostí na Apeninském poloostrově. Významnou roli sehrál rovněž aquilejský patriarchát.

Český král a římský císař Karel IV. se vydal na jih několikrát. Po prastaré obchodní cestě vstoupil do Furlánska, země aquilejského patriarchy

s hlavním městem Udine. Zde se jeho dvůr stal cílem mnoha hostů z Itálie. Dostavil se sem i Francesco Petrarca, který byl patrně členem doprovodu svého přítele, padovského biskupa.

Přijetí nebyla vždy přátelská. V roce 1337, když Karel IV. plul se svojí družinou severním Jadranem, Benátčané jednou jeho loďstvo pronásledovali a pouze Istí se mu podařilo v malém člunu a skryt mezi měchy a rybářskými síťmi uniknout.

Nakonec Benátčané Karlovu družinu propustili a akvilejský patriarcha je slavnostně přijal.

Za svého pobytu v Benátkách utužil obrannou smlouvu s Ferrarou, Florencií, Milánem, Mantovou a Benátkami. Za tohoto krále si Benátčané vyžádali pomoc z Čech. Byla to zejména žádost o vyslání několika kutnohorských havířů, aby pomohli při podkopávání opevnění na Krétě, která se vzbouřila proti Benátské republice. V tomto ohledu dal benátský dóže Laurentius Cellsi v roce 1363 pokyn k dohodnutí příslušné smlouvy s Kutnou Horou, kterou pak uzavřel 16. ledna 1364 přímo na místě benátský vyslanec Biquis s horníckými mistry.

Cyril Kříž

Knihy a lidé

Knihy vytištěné italsky v českých zemích

S rozvojem české typografie se vytvořily též možnosti tisknout italské knihy v českých zemích. Jejich objednateli byli Italové žijící či pobývající krátkodobě v Praze, převážně z řad církevních kruhů, spojených s pobytem italských nunciů při císařském dvoře v době vlády Rudolfa II. Již koncem 16. století se v Praze na objednávku papežských nunciů tiskly knihy v latině i v italštině. V letech 1592 až 1598 bylo nákladem papežského nuncia Cesara Speciana vydáno v Praze 6 knih. Specianovy tisky¹ v Praze jsou dokladem toho, že v boji o duši může kniha sehrát významnou roli. Cesare Speciano, ač nerad, přesto poslušně přijal úřad nuncia na pražském dvoře Rudolfa II. v roce 1592. Spolu s je-

zuity vydával knihy převážně latinské. Ze Specianova podnětu vyšla však i dvě díla v italském jazyce – obě byla vytištěna u Jana Šumana na podnět pražských jezuitů. První obsahuje překlad z latiny části Životů svatých Lorenze Suhra, který pořídil italský jezuita Claudio Bilancetti v roce 1594, a druhým italským tiskem byl v roce 1595 Soldato cristiano od Antonia Possevina, útěšná a propagandistická brožurka určená italským vojákům, kteří tvořili součást vojska bojujícího v Uhrách proti Turkům. Bylo totiž rizikem, že Italové by mohli být ovlivněni pobytem v cizí zemi, plné různých nástrah. Další kniha vydaná v Praze roku 1596 nákladem Specianovým byl seznam zakázaných knih, uspořádaný papežem Klimentem VIII., který byl určen jako pomůcka všem biskupům v okruhu nunciovy působnosti. Tato cenzurní pomůcka byla vydána u pražského tiskaře Václava Maryna z Jenčic.

V letech 1576–1612 bylo v italštině vydáno 11 knih (oproti 1776 latinským, 194 německým), které je třeba považovat za záležitost spíše výjimečnou. Vytiskla je tiskárna Jiřího Černého z Černého Mostu, což byla nejčilejší tiskárna, jež kromě italských² tiskla i knihy španělské. Druhou byla tiskárna Jan Šuman a dědicové se třemi italskými tisky a po jednom italském tisku vydal Mikuláš Pštros a mědirytecká dílna Jiljího Sadelera. U dvou italských děl nebyla tiskárna určena.

Krom toho je třeba uvést především na prahu 17. století vydaný sedmijazyčný slovník Petra Lodereckera opata emauzského kláštera „Dictionarium septem diversarum linguarum, videlicet Latine, Italice, Dalmatice, Bohemice, polonice, germanice & ungarice Singulari studio & industria collectum a Petro Lorederckero Prageno Bohemo“. (Pragae, E. Typopographaeo Ottmariano. Impensis authoris 1605), v němž se objevují vedle sebe též italština a čeština. Pro italskou menšinu v Praze byly vydávány též náboženské knihy, které pražští typografové zvládali bez větších problémů i v italštině.

Také moravské tiskárny³ tiskly italské tisky, především to byla v 18. století tiskárna Marie Barbory Svobodové – vdovy, která vydávala knížky náboženské povahy. Vedle toho tiskla též libre-

ta oper a mezi její produkcí najdeme opery, byli vydávané pro nakladatele K. F. Locatelliho (v letech 1762, 1765 a 1767) a určené pro olomouckého biskupa Schrattenbacha, které byly hrány „nel novo teatro della Taverna“ v Brně na hudbu od Niccola Porpory. Další italské opery byly pro Leopolda Dietrichštejna, mimo jiné v roce 1781 bylo realizováno kuriózní historické drama s italským textem na hudbu od opata Salvatora Ignáce Pintuse. Námět z českých dějin o zavraždění sv. Václava našel autor v Annales Bohemorum a byl vydán pod titulem „Il santo Abele di Boemia o sia il glorioso martirio di S. Wenceslao. Oratorio sacro per musica“.

Na tomto stručném přehledu, který se opírá o řadu dílčích odborných studií, můžeme velmi dobře ilustrovat trvalou přítomnost italštiny formou knižní produkce v českém kulturním horizontu od 16. století.

Irena Bukačová

¹ Enzo Rangognini, Pražské latinské a italské tisky vydané z iniciativy a nákladem papežského nuncia Cesare Speciana, in *Knihy a dějiny*, IV/ č.1. AV ČR, Praha 1997, str. 1-20. K vlivu nunciů na tiskárny v Praze též Jana Sládková, *Vliv papežských nunciů na dvoře Rudolfa II. na produkci pražských tiskáren na konci 16. století*, in *Miscellanea oddělení rukopisů a starých tisků Národní knihovny v Praze 7/1 1990*, str. 65-73. Karel Stloukal, *Papežská politika a císařský dvůr pražský na předělu XVI. a XVII. věku*, Praha 1925.

² Italské tisky z této tiskárny jsou zahrnuty v přehledu Jaroslavy Kašparové *Pražské italské tisky 16. a počátku 17. století*, *Miscellanea oddělení rukopisů a starých tisků Národní knihovny 9, 1992*, s. 61-76.

³ Vladislav Dokoupil, *Soupis brněnských tisků (do r. 1800)*, Brno 1978.

Jazykový koutek

Prísloví je krátké, výstižné a výrazné motto, které představuje určité tvrzení obecného charakteru nebo určitou radu. Často představuje

plod lidové moudrosti nebo bohaté dědictví ústně předávané z generace na generaci. Užití přísloví nám šetří čas v ústní i psané komunikaci, neboť ji činí, živější a uvolněnější. Studium přísloví se nazývá PAREMIOLOGIE.

Dnešním jazykovým koutkem navazujeme na serii přísloví, která jsme zveřejnili ve 2. 3. a 4. čísle Zpravodaje v minulém roce. Budeme citovat česká přísloví ze světa drobného domácího zvířectva, vybraná z Čelakovského sbírky (1852), znovu zveřejněná Karlem Dvořákem a Vladimírem Štěpánkem (1976, 1978) s jejich odpovídajícím obsahem v itaštině, která byla vybrána z Italského atlasu autora Temistocle Franceschini. Příště zveřejníme odkazy na citovanou literaturu.

- Někomu **hus**, někomu prase. = A chi **l'oca**, a chi il porco A chi l'uovo e a chi la gallina
- Obé dobré, **hus** i prase. = Entrambi buoni, **l'oca** e il porco
- Divoké **husy** na odletu, konec babímu létu. Quando **le papere** vanno in montagna, prendi la zappa e va' in campagna.
- Když jedna **hus** pije, pijí všechny jiné. = Quando un **oca** beve, tutte le altre bevono.
- Lepší dnes kus než zítra **hus**. = Meglio un pezzo oggi che un **oca** domani.
- Potrefená **hus** nejvíc kejhá. = **L'oca** colpevole schiamazza di pi?.
- Usiluj se **hus** dostatí, dokud vrabce trávíš. = Cerca di procurarti un' **oca**, mentre stai ancora digerendo un passero.
- **Hus** o Martině nejpěkněji zpívá. = **L'oca** a San Martino canta meglio.
- Z drobných ptáčků nejlepší **hus**. = Fra i piccoli uccelli la migliore ? un **oca**. E' meglio un **oca** che tanti uccellini.
- Dočkej času jako **husa** klasu. = Aspetta il tuo tempo come **l'oca** la sua spiga.
- Kachního žaludku nenasytíš a kněžské mošně se nedodáš. = Non riesci a saziare lo stomaco di un' **anatra** e riempire il tascapane di un prete. Non puoi avere la botte piena e la moglie ubriaca

PhDr. Zuzana Wotkeová
(pokračování příště)

Kurzy itaštiny připravované pobočkami Společnosti v 1. pololetí školního roku 2006–2007

Pražská pobočka bude pokračovat 16. ročníkem v pořádání kurzů pro začátečníky a v několika stupních pro pokročilé, včetně kurzů opakovacích a konverzačních. Vyučovat budou itaštinští lektoři se znalostí češtiny a čeští lektoři, všichni s příslušnou odbornou kvalifikací, podle učebnice „**Itaština**“ autorek Bahníková, Benešová, Ehrenbergerová, vydané nakladatelstvím LEDA v r. 2001 a později. V kurzech pro nejpokročilejší podle předešlého vydání. Kurzy jsou organizovány v každém pololetí v rozsahu 15 týdnů po jedné vyučovací dvouhodině, denně mimo pátek od 16.00 nebo od 17.45 hod.

První pololetí začíná v pondělí 2. 10. až čtvrtek 5. 10. 2006 v Malostranské základní škole, Josefská 5, Praha 1.

Zápisy se konají již od pondělí 4. 9. denně mimo pátek od 16.00 do 18.00 hod. v 1. poschodí uvedené školy.

Pololetní kurzovné se platí při zápisu v hotovosti ve výši **2.200 Kč**. Studenti, důchodci a naši členové se slevou 100 Kč. Při úhradě kurzovného na celý školní rok je poskytována všem účastníkům sleva 200 Kč. **Každý dosavadní účastník našich kurzů, který k zápisu přivede nového účastníka, získá další slevu ve výši 200 Kč.**

Další informace na tel 235 362 939 a od 1.7.2006 na www.sweb.cz/prateleitalie. Případné upřesnění rozvrhu kurzů zveřejníme v příštím čísle Zpravodaje koncem září.

Olomoucká pobočka zahájí 2. 10. čtyři **celoroční kurzy** v přednáškovém sále Dominikán-

ROZVRH kurzů pražské pobočky v 1. pololetí 2006–2007

Označení kurzu	Stupeň	Den	Hodina	Učitel	Zahájení	Začíná se lekcí č.
Z 1	úplní začátečníci	po	17.45–19.15	Renata Skoupá	2. 10.	1
Z 2	úplní začátečníci	čt	16.00–17.30	Nicola Paggio	5. 10.	1
Z 3	úplní začátečníci	čt	17.45–19.15	Renata Skoupá	5. 10.	1
ZP 1	pokrač. začátečníci	po	16.00–17.30	Mgr. Jiří Špaček	2. 10.	6
ZP 2	pokrač. začátečníci	po	17.45–19.15	Mgr. Jiří Špaček	2. 10.	6
MP 1	mírně pokročilí	po	17.45–19.15	Dr. Fabio Ripamonti	2. 10.	10
MP 2	mírně pokročilí	st	16.00–17.30	Dr. Ivana Švagrová	4. 10.	11
MP 3	mírně pokročilí	út	16.00–17.30	Dr. Jaromír Nigrin	3. 10.	15
MP 4	mírně pokročilí	st	16.00–17.30	Mgr. Jitka Michalčíková	4. 10.	15
MP 5	mírně pokročilí	čt	16.00–17.30	Renata Skoupá	5. 10.	15
SP 1	středně pokročilí	st	17.45–19.15	Dr. Ivana Švagrová	4. 10.	18
SP 2	středně pokročilí	po	16.00–17.30	Renata Skoupá	2. 10.	19
SP 3	středně pokročilí	út	17.45–19.15	Roberto Alquati	3. 10.	19
P 1	pokročilí	st	17.45–19.15	Mgr. Jitka Michalčíková	4. 10.	31
P 2	pokročilí	čt	17.45–19.15	Roberto Alquati	5. 10.	37
OK 1	opakování a konverzace	st	16.30–18.00	Prof. Sylva Hamplová	4. 10.	
OK 2	opakování a konverzace	út	17.45–19.15	Dr. Fabio Ripamonti	3. 10.	

Ing. Josef Kukač

ského kláštera, Slovenská 14, Olomouc, kde se také koná **informační schůzka zájemců v pondělí 25. 9. v 17.00 hod.** Rozsah celoročních kurzů 25 týdnů po jedné vyučovací dvouhodině.

Celoroční kurzovné 2.200 Kč. Bližší informace **Dr. Kvido Sandroni, tel.: 605 544 321.**

Typy kurzů a termíny:

- začátečníci – pondělí 16.00–17.30 a čtvrtek 17.30–19.00
- mírně pokročilí – pondělí 17.30–19.00
- pokročilí – čtvrtek 16.00–17.30

Plzeňská pobočka otevře kurz pro mírně pokročilé, a bude-li dosti zájemců i kurz pro začátečníky, oba pod vedením Hedviky Šantorové, a kurz pro středně pokročilé pod vedením **Mgr. Kateřiny Strnadové**, u které lze získat na tel. č. **724 958 575** další podrobnosti, které zveřejníme v zájmovém čísle Zpravodaje.

Pro Vaši informaci

- Ve dnech 27. a 28. dubna 2006 se konala v hotelu Olympic konference partnerských měst Prahy 1 na téma životní prostředí. Konference se zúčastnili též zástupci Ferrary a Trenta, kde k tématu konference probíhá soutěž o vzornou parkovou úpravu.
- Pod záštitou primátora hl. m. Prahy a za účasti radních města Orvieto byl 7. 6. 2006 na Staroměstském náměstí slavnostně odstartován **prolog 3. ročníku unikátního štafetového běhu Praha-Řím-Orvieto**. Trasa je dlouhá 1.200 km, tradičně ji běží 10 italských a 10 českých atletů. V cíli je po deseti dnech čeká oslava svátku Božího těla, který v Orvieto vznikl roku 1264 na počest pouti českého kněze Petra z Prahy do Říma. Více v příštím čísle Zpravodaje.
- Na pozvání představitelů Plzeňského kraje zavítala v červnu na týdenní pobyt italské

ská **delegace z provincie Bergamo**, aby se seznámila se způsobem práce českých regionálních samospráv. Během pobytu si italsí hosté prohlédli zbrojnici plzeňského muzea a absolvovali četná společenská setkání, která patří tradičně české kultuře a výměně zkušeností.

● **Výstava „Z Čech až na konec Itálie“**, která v muzeu v Mariánské Týnici představuje obrazy pražské malířky (členky naší Společnosti) **Dany Hlobilové**, je opět dalším dokladem trvalé inspirace krásami italských památek. Byla slavnostně zahájena 6. června a do 9. července ji mohou návštěvníci shlédnout ve výstavním sále muzea. Obrazy vznikly z četných cest malířky, již učarovalo bohatství italské architektury, kterou představuje v barevně laděných kompozicích charakteristických dominant italských měst.

● Pro zájemce o italskou gramatiku zveřejňujeme informaci o italské učebnici autorky **Dr. Zuzany Wotkeové, CSc.** (členky výboru Společnosti) **„Elementi di morfosintassi italiana“**, vydané nedávno Akademickým nakladatelstvím CERM, Purkyňova 95a, 612 00 Brno, tel. 541 244 189, Mgr. Daniela Cichrová, e-mail cerm.sro@volný.cz. Za 140 Kč je k dostání v prodejně Fakulty stavební VUT Veveří 95, 602 00 Brno, tel.: 541 147 105, pí Alena Šestáková.

● **Fenomén Vatikán, novou knihu F. X. Halase** vydalo nakladatelství CDK Brno (Centrum pro studium demokracie a kultury). František Xaver Halas, historik, přednáší v současné době na CMTF Palackého univerzity v Olomouci. V letech 1990–1999 působil ve funkci československého, později českého velvyslance u Vatikánu. V knize Fenomén Vatikán mohl autor bohatě uplatnit tři výhody, jejichž koexistence je v českém prostředí jedinečná: historickou erudici vyplývající z vlastní profese, stylistickou suverenitu danou zřejmě

i rodově (je synem básníka Františka Halase) a konečně mimořádnou znalostí prostředí, umožněnou téměř desetiletým působením ve Vatikánu. Základní témata knihy formulují její podtituly – idea, dějiny a současnost papežství – diplomacie Svatého stolce – České země a Vatikán. Do jednotlivých kapitol jsou zařazeny pasáže analyzující podrobněji některé pozoruhodné nebo kontroverzní problémy z dějin a současnosti papežství (např. otázky vztahu Vatikánu k Mistru Janu Husovi, omluvy Jana Pavla II. za historické viny církve, problém mlčení Pia XII. k holocaustu apod.). Kniha je k dostání např. v Praze v prodejně Charity v Jindřišské ulici.

Pavel Kopp

● Těm, kteří dosud neuhradili **příspěvek na r. 2006** a již nemohou najít pěněžní poukazku připomínáme, že mohou svůj příspěvek v dobrovolné výši uhradit převodním příkazem na náš **účet č. 1937698369/0800**. Uvedením variabilního symbolu, které je totožné s číslem na adresním štítku na obalu Zpravodaje a u členů i s číslem na členském průkazu, nám usnadníte identifikaci Vašeho příspěvku. Pro Vaši orientaci uvádíme, že studenti a důchodci mají stanovenou minimální výši 100 Kč, které kryjí náklady na výrobu a zasílání Zpravodaje. U ostatních jsme v minulých letech dosáhli průměru cca 200 Kč.

OBSAH 2. ČÍSLA XI. ROČNÍKU ZPRAVODAJE

Rostislav Pietropaolo: Úvodem	str. 1
Irena Bukačová: Brandýs nad Labem – Humanitas latina in Bohemis	str. 2
Jaromíra Žáčková: Spolupráce mezi Českou Třebovou a Agate Brianza	str. 3
Eliška Škrobová: Společné projekty Rousínova s Italskými přáteli „Domenico Martinelli. Tvář genia barokní architektury“ (Od barokního umění k vzájemnému poznání)	str. 3
Radomil Melmuka: Pražská konzervatoř opět v Itálii	str. 5
Pavel Balcárek: Biografie Silvia Pellica (<i>dokončení recenze</i>)	str. 6
Irena Bukačová: Alessandro Catalano: „Kardinál Harrach aneb boj o svědomí v českých zemích po třicetileté válce“ (<i>1. část recenze</i>)	str. 7
Bohuslava Chleborádová: Odezvy italského umění ve sbírkách teplického muzea	str. 8
Cyril Kříž: Styky Benátska s českými zeměmi	str. 10
Irena Bukačová: Knihy a lidé. Knihy vytištěné italsky v českých zemích	str. 11
Zuzana Wotkeová: Jazykový koutek	str. 12
Josef Kukač: Kurzy italštiny v pobočkách Společnosti přátel Itálie Pro Vaši informaci	str. 13 str. 14

Na autorské a redakční přípravě tohoto čísla se podíleli

Pavel Balcárek, Irena Bukačová, Bohuslava Chleborádová, Pavel Kopp, Dagmar Koutná, Cyril Kříž, Josef Kukač, Radomil Melmuka, Rostislav Pietropaolo, Eliška Škrobová, Zuzana Wotkeová, Jaromíra Žáčková

Technická spolupráce

Jaroslava Lišková, Zdeněk Sladký

Z obsahu příštího čísla

Libuše Rektorová: Umbrie I. část seriálu o italských regionech
Cyril Kříž: Maršál Radecký, potlačovatel italských oslobozovacích snah
Cyril Kříž: Styky Benátska s českými zeměmi (*pokračování*)
Milada Jonášová: Italské operní árie na svatovítském kúru v éře Sehlingově
Jaromíra Žáčková: Spolupráce České Třebové a Agate Brianza (*pokračování*)
Irena Bukačová: Alessandro Catalano: „Kardinál Harrach aneb boj o svědomí
v českých zemích po třicetileté válce“ (*dokončení recenze*)
Klára Polednová: Italští migranti, Giovanni Scalabrini a já
Irena Bukačová: Knihy a lidé. Knihy italských autorů vydané v českých překladech
Jiří Wolf, Hana Stará: Duchovní obsah štafetového běhu Praha-Rím-Orvieto.

ZPRAVODAJ SPOLEČNOSTI PŘÁTEL ITÁLIE

zapsán v evidenci periodického tisku pod číslem MK ČR E 14783

S příspěvkem Odboru kulturních a krajských vztahů MZV ČR vydává:

Společnost přátel Itálie, občanské sdružení, IČ: 00564842

Adresa redakce: Brixho 21, 162 00 Praha 6, tel./fax: 235 362 939

Internet: www.sweb.cz/prateleitalie

E-mail: prateleitalie@seznam.cz

Odpovědný redaktor: Rostislav Pietropaolo

Náklad: 700 výtisků, 4× ročně

Sazba a tisk: Firma KELOC PC, spol. s r.o., náměstí SNP 32, 613 00 Brno

Uzávěrka tohoto čísla: 19. června 2006